Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
JEAN RICHARD DE LA TOUR
av den 8 oktober 2020[1]

Mål C-221/19

AV,
ytterligare deltagare i rättegången:
Pomorski Wydział Zamiejscowy Departament Do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej

(begäran om förhandsavgörande från Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstolen i Gdańsk, Polen))

”Begäran om förhandsavgörande – Straffrättsligt samarbete – Rambeslut 2008/909/RIF – Artiklarna 8.2–8.4, 17.1 och 19 – Beaktandet, vid ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, av en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat och vars verkställighet har överförts till den medlemsstat där domen kommer att meddelas – Rambeslut 2008/675/RIF – Tillämpningsområde – Artikel 3.3 – Inverkan av beaktandet av tidigare fällande domar på dessa domar”

I. Inledning

1. Förevarande begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.3 i rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat[2] samt av artiklarna 8.2–8.4, 17.1 och 19 i rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen,[3] i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009.[4]

2. Begäran har framställts i ett mål vid Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstolen i Gdańsk, Polen) i syfte att denna domstol ska meddela en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten avseende AV som bland annat omfattar en frihetsberövande påföljd som utdömts av en domstol i en annan medlemsstat och som har överförts för verkställighet i Polen.

3. Ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten gör det möjligt att utdöma en kumulativ påföljd på grundval av flera påföljder som utdömts genom flera fällande domar. När sådana avgöranden har meddelats av domstolar i olika medlemsstater ger genomförandet av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten upphov till frågor om huruvida det är förenligt med rambesluten 2008/675 och 2008/909.

1 Originalspråk: franska.

2 EUT L 220, 2008, s. 32.

3 EUT L 327, 2008, s. 27, och rättelse i EUT L 243, 2018, s. 21.

4 EUT L 81, 2009, s. 24, nedan kallat rambeslut 2008/909.

4. Detta mål ger domstolen tillfälle att precisera förhållandet mellan de bestämmelser som uppställs i dessa båda rambeslut. Närmare bestämt ska det fastställas huruvida en tidigare fällande dom som avkunnats i en medlemsstat kan beaktas inom ramen för ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, när verkställigheten av denna tidigare fällande dom har överförts till den medlemsstat där domen med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten ska meddelas.

5. I detta förslag till avgörande kommer jag att föreslå att domstolen ska slå fast att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, jämförd med skäl 14 i samma beslut, ska tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid ett nytt brottmålsförfarande som består av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, beaktar en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat och vars verkställighet har överförts till den medlemsstat där förfarandet genomförs i enlighet med bestämmelserna i rambeslut 2008/909. Det ankommer emellertid på den domstol vid vilken ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten genomförs att, efter en bedömning i varje enskilt fall, mot bakgrund av den konkreta situationen, kontrollera att ett sådant förfarande varken har till verkan att inkräkta på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet i den medlemsstat där förfarandet äger rum, eller att återkalla dem eller att ta upp dem till omprövning. I synnerhet får genomförandet av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten varken leda till att en kumulativ påföljd som understiger den ursprungliga påföljd som följer av en fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat utdöms eller till att verkningarna av denna dom upphävs.

6. Jag föreslår även att domstolen ska slå fast att artiklarna 8, 17.1 och 19 i rambeslut 2008/909 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en medlemsstat genomför ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, under förutsättning att detta förfarande iakttar den principiella skyldighet som åvilar den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten att erkänna den dom som har översänts och verkställa den påföljd, vars längd och art motsvarar dem som föreskrivs i den dom som meddelats i den utfärdande medlemsstaten. Det är endast inom de strikta gränser som föreskrivs i artikel 8.2–8.4 i detta rambeslut som längden eller arten av den ursprungliga påföljd som är föremål för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i förekommande fall kan anpassas innan en sådan dom meddelas.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

1. Rambeslut 2008/675

7. I skälen 2, 3, 6, 7 och 14 i rambeslut 2008/675 anges följande:

”(2) I enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors antog rådet den 29 november 2000 ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål …, i vilket föreskrivs ”antagande av ett eller flera instrument med fastställande av principen att en domare i en medlemsstat bör kunna beakta slutliga brottmålsdomar avkunnade i andra medlemsstater när han gör en bedömning av brottslingens förflutna, inbegripet återfall, och för att fastställa vilken typ av straff som skall utmätas och hur det skall avtjänas.

(3) Syftet med detta rambeslut är att fastställa en minimiskyldighet för medlemsstaterna att beakta fällande domar som har avkunnats i en annan medlemsstat. …

…

(6) I motsats till andra instrument, är inte syftet med detta rambeslut att rättsliga beslut som fattats i en medlemsstat ska verkställas i en annan medlemsstat, utan syftet är snarare att göra det möjligt att tillmäta tidigare fällande domar som har avkunnats i en medlemsstat verkningar vid ett nytt brottmålsförfarande i en annan medlemsstat i den mån som sådana verkningar tillmäts tidigare nationella fällande domar enligt lagstiftningen i den andra medlemsstaten.

Detta rambeslut innehåller därför ingen skyldighet att beakta sådana tidigare fällande domar exempelvis i fall där de uppgifter som erhållits enligt tillämpliga instrument inte är tillräckliga, eller där en inhemsk fällande dom inte skulle ha varit möjlig för den handling för vilken den tidigare fällande domen hade fastställts eller där den tidigare fastställda påföljden inte förekommer i den nationella lagstiftningen.

(7) En fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat bör få en likvärdig verkan som en dom som avkunnats enligt nationell lagstiftning, såväl i skedet före brottmålsförfarandet som vid detta och i samband med verkställigheten av domen.

…

(14) Inkräktande på en dom eller dess verkställighet omfattar bland annat situationer där den påföljd som utdömts i en tidigare fällande dom enligt den andra medlemsstatens nationella lagstiftning ska uppgå eller ingå i en annan påföljd som då faktiskt ska verkställas i den mån som den första domen inte redan har verkställts eller dess verkställighet inte har överförts till den andra medlemsstaten.”

8. Enligt artikel 1.1 i rambeslut 2008/675 är ”[s]yftet med detta … att fastställa villkoren för när en tidigare fällande brottmålsdom som avkunnats i andra medlemsstater mot en person, men på andra grunder, ska beaktas vid ett brottmålsförfarande i en medlemsstat mot samma person”.

9. Artikel 3 i rambeslutet, med rubriken ”Hur en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat ska beaktas vid ett nytt brottmålsförfarande”, har följande lydelse:

”1. Varje medlemsstat ska säkerställa att man vid ett brottmål mot en person beaktar tidigare fällande domar som avkunnats mot samma person på andra grunder i andra medlemsstater, om vilka uppgifter har erhållits enligt tillämpliga instrument om ömsesidig rättslig hjälp eller om utbyte av information som hämtats från kriminalregister, i den utsträckning som tidigare inhemska fällande domar beaktas och att likvärdig rättslig verkan tillerkänns dem som för tidigare inhemska fällande domar, i enlighet med nationell lagstiftning.

2. Punkt 1 ska tillämpas på skedet före brottmålsförfarandet, under detta och i samband med verkställigheten av domen och avser särskilt tillämpliga processregler, till exempel tillfälligt frihetsberövande, kvalifikationen av gärningen, påföljdens natur och stränghet samt det sätt på vilket beslutet verkställts.

3. Beaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 får inte innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.

4. I enlighet med punkt 3 ska punkt 1 inte tillämpas om den tidigare fällande domen är en inhemsk fällande dom som avkunnats av den medlemsstat som genomför det nya förfarandet och om beaktandet av den tidigare fällande domen enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstaten skulle innebära att man inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.

5. Om det brott för vilket det nya förfarandet genomförs har begåtts innan en tidigare fällande dom har avkunnats eller till fullo verkställts ska punkterna 1 och 2 inte leda till ett krav på medlemsstaterna att tillämpa sådana nationella regler för fastställande av domar om tillämpningen av dessa regler på utländska fällande domar skulle begränsa domaren vid fastställandet av domen i det nya förfarandet.

Medlemsstaterna ska dock se till att de nationella domstolarna i sådana fall på annat sätt kan beakta tidigare fällande domar som har utdömts av andra medlemsstater.”

2. Rambeslut 2008/909

10. I artikel 1 i rambeslut 2008/909 föreskrivs följande:

”I detta rambeslut avses med

a) *dom*: ett beslut eller avgörande som fattats av en domstol i den utfärdande staten och som vunnit laga kraft och innebär att en fysisk person ådöms en påföljd,

b) *påföljd*: fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd som utdöms under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande,

c) *utfärdande stat*: den medlemsstat där en dom meddelas,

d) *verkställande stat*: den medlemsstat till vilken en dom översänds för erkännande och verkställighet.”

11. Artikel 3 i rambeslut 2008/909 har följande lydelse:

”1. Syftet med detta rambeslut är att fastställa regler enligt vilka medlemsstaterna, för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, ska erkänna en dom och verkställa påföljden.

…

3. Detta rambeslut ska endast tillämpas på erkännande av domar och verkställighet av påföljder i den mening som avses i detta rambeslut …”

12. Artikel 8 i rambeslut 2008/909, med rubriken ”Erkännande av domen och verkställighet av påföljden”, har följande lydelse:

”1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska erkänna en dom som har översänts i enlighet med artikel 4 och i enlighet med förfarandet i artikel 5 och omedelbart vidta alla nödvändiga åtgärder för verkställighet av påföljden, såvida inte denna myndighet beslutar att åberopa något av skälen för att vägra erkännande eller verkställighet enligt artikel 9.

2. Om påföljdens längd är oförenlig med den verkställande statens lagstiftning, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten endast besluta att anpassa påföljden om påföljden överstiger det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott enligt den nationella lagstiftningen. Den anpassade påföljden får inte understiga det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott enligt den verkställande statens nationella lagstiftning.

3. Om påföljdens art är oförenlig med den verkställande statens lagstiftning, får den behöriga myndigheten i den verkställande staten anpassa påföljden till ett straff eller en åtgärd som i dess egen lagstiftning föreskrivs för liknande brott. Ett sådant straff eller en sådan åtgärd ska så nära som möjligt motsvara den påföljd som dömts ut i den utfärdande staten och påföljden får därför inte omvandlas till bötesstraff.

4. Den anpassade påföljden får inte i förhållande till sin art eller längd vara strängare än den påföljd som utdömts i den utfärdande staten.”

13. Artikel 17 i rambeslutet har rubriken ”Lag som reglerar verkställigheten”. I punkt 1 föreskrivs följande:

”Verkställigheten av en påföljd ska regleras enligt lagen i den verkställande staten. Myndigheterna i den verkställande staten ska, om inte annat följer av punkterna 2 och 3, ha behörighet att besluta om genomförandet av verkställigheten och att fastställa alla åtgärder i samband därmed, inklusive grunderna för förtida eller villkorlig frigivning.”

14. I artikel 19 i rambeslutet, med rubriken ”Amnesti, nåd, omprövning av dom”, föreskrivs följande:

”1. Amnesti eller nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten.

2. Endast den utfärdande staten får fatta beslut om ansökan om omprövning av den dom varigenom den påföljd som ska verkställas enligt detta rambeslut utdömdes.”

B. Polsk rätt

15. Artikel 85 § 4 i ustawa – Kodeks karny (lag om införande av strafflagen) [5] av den 6 juni 1997, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, har följande lydelse:

”Sammanlagt straff omfattar inte straff som hänger samman med sådana domar som nämns i artikel 114a i strafflagen.”

16. I artikel 114a i strafflagen föreskrivs följande:

”§ 1. En fällande dom är även en lagakraftvunnen fällande dom för begångna gärningar som meddelats av behörig brottmålsdomstol i en medlemsstat i Europeiska unionen, om inte gärningen, enligt polsk strafflagstiftning, inte utgör en brottslig gärning, gärningsmannen inte blivit föremål för påföljd eller en påföljd utdömts som inte finns i gällande lag.

§ 2. Vad avser fällande domar som meddelas av en domstol i den mening som avses i § 1 i mål rörande

1) tillämpningen en ny strafflagstiftning som trätt i kraft efter den fällande domen,

2) strykning i belastningsregistret,

– tillämpas gällande rätt på den ort där den fällande domen meddelades. …

5 Dz. U. nr 88, position 553, nedan kallad strafflagen.

§ 3. Bestämmelsen i § 1 ska inte tillämpas om den information som framgår av belastningsregistret eller som lämnats av domstol i en medlemsstat i … unionen inte är tillräcklig för fastställande av den fällande domen eller om den utdömda straffpåföljden har efterskänkts i den stat där den fällande domen meddelats.”

III. Bakgrund till det nationella målet samt tolkningsfrågorna

17. Det framgår av beslutet om hänskjutande att AV har fällts till ansvar i fyra separata brottmålsdomar, varav tre av dem är domar som meddelats av polska domstolar och en dom har meddelats av en tysk domstol.

18. Den 31 juli 2018 inkom AV med en ansökan vid den hänskjutande domstolen om att en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten skulle meddelas avseende AV. Enligt denna domstol är två straff verkställbara, nämligen dels det straff som Landgericht Lüneburg (Regiondomstolen i Lüneburg, Tyskland) utdömt genom dom av den 15 februari 2017, som AV ska avtjäna från den 1 september 2016 till den 29 november 2021, dels det straff som den hänskjutande domstolen utdömde genom dom av den 24 februari 2010 som AV ska avtjäna från den 29 november 2021 till den 30 mars 2030. Den hänskjutande domstolen slog genom beslut av den 12 januari 2018 fast att domen från Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg) skulle överföras för verkställighet i Polen. Den hänskjutande domstolen har angett att i samband med beslutet vidtogs en rättslig kvalificering av gärningarna enligt polsk rätt och det slogs fast att det var fråga om en frihetsberövande påföljd om sammanlagt fem år och tre månader som skulle verkställas – det vill säga en påföljd som såvitt avser strafftid är identisk med det straff som utdömts i den dom som meddelades av Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg).

19. I sin ansökan om att en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten skulle meddelas gjorde AV gällande att eftersom domen från Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg) överförts för verkställighet i Polen, så är rekvisiten uppfyllda för att en sådan dom ska kunna meddelas och grundas på den straffrättsliga absorptionsprincipen.

20. Till stöd för sin ansökan anförde AV att den hänskjutande domstolen den 29 januari 2014 hade meddelat en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, i vilken en påföljd som utdömts avseende AV genom dom från Landgericht Göttingen (Regiondomstol i Göttingen, Tyskland) den 13 mars 2012, som överförts för verkställighet i Polen, förenades med en påföljd som utdömts genom dom som meddelats av den hänskjutande domstolen. Den hänskjutande domstolen har preciserat att denna dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten har vunnit laga kraft.

21. Mot bakgrund av dessa omständigheter har den hänskjutande domstolen angett att den ställs inför frågan huruvida de relevanta bestämmelserna i rambesluten 2008/675 och 2008/909 utgör hinder för att en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som meddelats i Polen kan omfatta domar som meddelats i den medlemsstaten och domar som meddelats i en annan medlemsstat och som överförts för verkställighet i Polen.

22. Den hänskjutande domstolen har vidare förklarat att enligt artikel 85 § 4 i strafflagen, jämförd med artikel 114a däri, i den polska rättsordningen, ska en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten inte inkludera domar som meddelats av behörig domstol i brottmål i en annan medlemsstat.

23. Vad gäller förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som föreskrivs i polsk rätt, har den hänskjutande domstolen förklarat att den dom genom vilken detta förfarande avslutas ligger i gränslandet mellan ett domstolsavgörande som meddelas i sak och straffverkställighet och att den omfattar påföljder som utdömts genom lagakraftvunna domar för att få till stånd en ”korrekt” juridisk reaktion gentemot brott som skulle

kunna vara föremål för prövning inom ramen för ett enda förfarande, och således främja att en ”rationell straffmätning” kan komma till stånd, utan att domen med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten påverkar de berörda individuella domarna. En dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten påverkar inte utredningen av skuldfrågan och kopplingen av gärningsmannaskapet till en konkret gärning, såsom det fastställts i det domstolsavgörande som meddelas i sak.

24. Enligt den hänskjutande domstolen innebär beaktandet inom ramen för en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten av dels de domar som meddelats i en medlemsstat och som överförts för verkställighet i en annan medlemsstat, dels de påföljder som utdömts i den medlemsstaten, just att det blir möjligt att göra en sammantagen bedömning av brottslighet för den person som varit föremål för flera fällande domar. Detta bidrar till skapandet av ett ”gemensamt rättsligt område”.

25. I den mån en dom som har meddelats i en medlemsstat överförs för verkställighet i en annan medlemsstat, i enlighet med vad som föreskrivs i rambeslut 2008/909, anser den hänskjutande domstolen att det finns anledning att anse att denna dom utgör grunden för allehanda beslut i processuella och verkställighetsrelaterade spörsmål som ska avgöras av domstolarna i den verkställande staten. En dom som överförs för verkställighet i en annan medlemsstat ingår således i rättsordningen i den medlemsstaten och ska verkställas i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning, vilket för övrigt klart framgår av artikel 17.1 i rambeslut 2008/909.

26. Slutligen anser den hänskjutande domstolen att om det inte är möjligt att meddela en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som beaktar de påföljder som utdömts i en medlemsstat och som har överförts för verkställighet i en annan medlemsstat, skulle det innebära att en medborgare som dömts flera gånger i en och samma medlemsstat skulle befinna sig i en mer fördelaktig situation än en medborgare som har dömts i olika medlemsstater. Det handlar således om att på unionsnivå säkerställa likabehandling av medborgare som befinner sig i en liknande situation.

27. Mot denna bakgrund beslutade Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstolen i Gdańsk) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1. Ska artikel 3.3 i … rambeslut [2008/675] som föreskriver att ’[b]eaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 … inte [får] innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning’ tolkas så, att ett inkräktande i den mening som avses i denna bestämmelse inte endast avser en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten avseende påföljd som utdöms i en dom som meddelats i en medlemsstat …, utan även en dom med påföljd som ska verkställas i en annan medlemsstat … tillsammans med en dom som meddelats i den staten inom ramen för en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten?

2. Är det – mot bakgrund av bestämmelserna i … rambeslut [2008/909], avseende principerna om exekvaturförfarandet, föreskrivna i artikel 8.2–8.4 och även i artikel 19 … som stadgar att amnesti eller nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten (artikel 19.1) och att endast den utfärdande staten får fatta beslut om ansökan om omprövning av den dom varigenom den påföljd som ska verkställas enligt detta rambeslut utdömdes (artikel 19.2), samt i artikel 17.1 första meningen som stadgar att ’[v]erkställigheten av en påföljd ska regleras enligt lagen i den verkställande staten’ – möjligt att meddela en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som omfattar påföljder som utdömts i en dom som meddelats i en medlemsstat … och som ska verkställas i en annan medlemsstat … genom en dom som meddelats i den staten inom ramen för en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten?”

28. Den polska, den tjeckiska, den spanska och den ungerska regeringen samt Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Den polska, den tjeckiska och den spanska regeringen samt kommissionen besvarade domstolens skriftliga frågor inom den föreskrivna fristen.

IV. Bedömning

29. Den hänskjutande domstolen har bett EU-domstolen att tolka dels artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, dels artiklarna 8.2–8.4, 17.1 första meningen och 19 i rambeslut 2008/909.

30. Den hänskjutande domstolen vill i huvudsak få klarhet i huruvida dessa bestämmelser ska tolkas så, att de utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat där ett frihetsstraff som har utdömts av en domstol i en annan medlemsstat, i enlighet med rambeslut 2008/909, ska verkställas, meddelar en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som omfattar de påföljder som utdömts av domstolarna i dessa båda medlemsstater.

31. Den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i hur dessa bestämmelser ska tolkas, samtidigt som den har preciserat att artikel 85 § 4 i strafflagen, jämförd med artikel 114a i samma lag, utesluter att en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten meddelas om denna omfattar en påföljd som utdömts av en domstol i en annan medlemsstat.

32. Innan jag uttalar mig om huruvida en tidigare dom som meddelats i en annan medlemsstat ska beaktas av en domstol i en medlemsstat som har att pröva en ansökan om förening av påföljder, ska jag lägga fram några synpunkter som rör den typen av förfaranden.

A. Inledande anmärkningar avseende förening av påföljder

33. Allmänt sett kan förening av påföljder, som sker i form av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i Polen, tillämpas vid reell brottskonkurrens. Reell brottskonkurrens omfattar en situation där en person begår flera brott som inte separeras genom en lagakraftvunnen dom. Den berörda personen kan dömas på dessa andra grunder inom ramen för olika förfaranden som i förekommande fall kan äga rum vid domstolar i olika medlemsstater. En förening av påföljder gör det således möjligt att säkerställa en enhetlig behandling mellan det fall då brott som konkurrerar med varandra prövas i ett och samma förfarande och det fall då de prövas i olika förfaranden.

34. En förening av de ursprungliga påföljderna består i att en enda påföljd utdöms vars varaktighet motsvarar den ursprungliga påföljd som föreskrivs för det brott som har den strängaste påföljden och som på så sätt ska ”absorbera” de ursprungliga påföljder som föreskrivs för andra brott, vilka anses ingå i det strängaste straffet. Den dömda personen kommer endast att avtjäna detta straff. Det rör sig om en rättslig fiktion som gör det möjligt att anse att samtliga påföljder verkställs samtidigt. En förening av påföljder gör det således möjligt att undvika en ren kumulering av de ursprungliga påföljderna eller en materiell kumulering, vilken består i att utdöma samtliga påföljder för var och en av de konkurrerande brotten, vilka då verkställs var för sig och kumulativt. Ett beslut om förening kan antas när flera brott lagförs antingen inom ramen för ett enda förfarande, genom den fällande domen, eller inom ramen för olika förfaranden, i ett sådant förfarande i vilket domen med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten meddelas.

35. Genom att undvika matematisk sammanläggning av påföljder är förening av påföljderna en mekanism som gör det möjligt att minska längden av de påföljder som en person som har begått flera konkurrerande brott, och som följaktligen har dömts flera gånger, slutligen ska avtjäna. Genom denna mekanism korrigeras således de verkningar som kan strida mot proportionalitetsprincipen och som en kumulation av påföljder kan ha. Den bygger på tanken att en rent matematisk kumulation skulle strida

mot en av påföljdens huvudsakliga funktioner i det moderna straffrättsliga systemet, nämligen att främja en social återanpassning av dömda personer. Det rör sig här om att genomföra principen om att straff ska vara individanpassade, vilken, till skillnad från en enkel matematisk kumulation av de påföljder som utdömts, gör det möjligt att ta hänsyn till den dömda personens beteende, personlighet samt personens ekonomiska situation, familjesituation och sociala situation. [6]

36. Det kan således visa sig nödvändigt att korrigera de negativa effekterna av kumulationen vid verkställighet av straff. Brottmålsdomstolarna måste i detta avseende behålla sitt utrymme för skönsmässig bedömning så att balansen mellan ett effektivt beivrande och målet om social återanpassning av dömda personer uppnås inom ramen för verkställigheten av de påföljder som utdömts i olika förfaranden. Det är i detta skede inte längre fråga om att bedöma huruvida den tilltalade har begått brott och, om så är fallet, vilket straff som är lämpligt för det påtalade beteendet. Inom ramen för ett förfarande för förening av påföljder som äger rum i samband med verkställigheten av dessa i en och samma medlemsstat, ska domstolen ex officio fastställa en kumulativ påföljd som inte utgör hinder för kravet på ett effektivt beivrande och, genom den individanpassning som krävs, iakttar både principen att straff ska vara proportionerliga och påföljdens funktion, nämligen social återanpassning. Rätten förfogar således över ett visst handlingsutrymme, eftersom det ankommer på den att fastställa den kumulativa påföljdens varaktighet. Rättens bedömning kan i detta avseende vara beroende av olika kriterier, däribland omständigheterna i de mål som lett till de olika fällande domarna, gärningsmannens personlighet samt brottens art, antalet brott och brottens svårhetsgrad.

37. När det i nationell rätt föreskrivs ett förfarande för förening av påföljder, ska rätten handla ex officio, oavsett om de straffrättsliga förfarandena har ägt rum i en och samma medlemsstat eller i flera medlemsstater, i enlighet med de regler och gränser som uppställs i rambeslut 2008/675. Den domstol som har att pröva en begäran om förening av påföljder är således underkastad en särskild begränsning som föreskrivs i artikel 3.3 i rambeslutet, nämligen att den fällande dom som meddelats i en annan medlemsstat inte får påverkas av det beslut som den domstolen ska fatta.

B. Förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten

38. Meddelandet av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är den rättsliga metod som används i den polska rättsordningen för att behandla en situation där det rör sig om en reell konkurrens av brott, överträdelser och skattebrott.

39. En kumulativ påföljd har formen av en särskild påföljd som utdömts till följd av beslut om en persons skuld avseende flera brott och om de påföljder som utdömts för vart och ett av dessa brott (de ursprungliga påföljderna). Den fastställs av den domstol vid vilken åtal väckts utifrån de ursprungliga påföljderna. En gemensam påföljd för den samlade brottsligheten kan utdömas under förutsättning att de ursprungliga påföljderna i fråga kan verkställas och ännu inte har verkställts i sin helhet. Följaktligen kan en påföljd som redan har verkställts i sin helhet inte förenas med andra påföljder i syfte att utdöma en kumulativ påföljd.

40. Det ankommer på den domstol vid vilken åtal har väckts att bedöma varaktigheten av den kumulativa påföljden, inom de gränser som fastställs i nationell lagstiftning och med hänsyn till sådana omständigheter som, bland annat, den berörda personens hälsotillstånd och beteende samt sambandet mellan brotten på ett materiellt, tidsmässigt och personligt plan.

6 Se, i detta avseende, förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386), i vilket denne angav att ”[e]n matematisk sammanräkning av alla de straff som utdömts för de handlingar som begåtts under en viss tidsperiod då det inte har skett någon varning eller något ingripande skulle i de flesta fall framstå som oproportionerlig med hänsyn till brottslingens personlighet och omständigheterna kring brotten och därför som orättvis. Om straffet är orättvist kommer det med större sannolikhet att väcka motstånd, och således medföra återfall i brott, i stället för bättring. Detta är skälet till att en domstol, inom ramen för dess bedömning av den individanpassning som krävs och, inom de gränser som lagstiftningen uppställer, har behörighet att på bästa möjliga sätt kombinera påföljderna för de brott som begåtts under denna period av en brottslings liv” (punkt 49).

41. När flera brott har gett upphov till flera förfaranden kan en kumulativ påföljd utdömas inom ramen för ett nytt förfarande som leder till en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, på grundval av de ursprungliga påföljder som utdömts genom de olika fällande avgörandena. Detta förfarande motiveras av att den som begått flera brott som är föremål för flera förfaranden inte får missgynnas i förhållande till den vars brott prövas i ett enda förfarande. Meddelandet av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten gör det således möjligt att återupprätta en likabehandling av dessa båda situationer. Föremålet för domen med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten avser för övrigt endast fastställandet av en kumulativ påföljd och inte själva skuldfrågan.

42. Förevarande mål rör en situation där förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten avser påföljder varav den ena utdömts av en polsk domstol och den andra av en domstol i en annan medlemsstat. Som jag emellertid har angett ovan förefaller en kombinerad tillämpning av artikel 85 § 4 och artikel 114a i strafflagen utesluta möjligheten att tillämpa bestämmelser om en kumulativ påföljd på domar som meddelats av domstolar i andra medlemsstater. Härav följer att enligt enbart polsk rätt ska de påföljder som ursprungligen utdömts av domstolar i andra medlemsstater verkställas kumulativt med de påföljder som utdömts av polska domstolar. En person som dömts i en annan medlemsstat, vars verkställighet av påföljden överförs till Polen i enlighet med rambeslut 2008/909, kan således inte med stöd av enbart polsk rätt göra gällande nationella bestämmelser om en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten och om utdömandet av en kumulativ påföljd, utan ska avtjäna denna påföljd kumulativt med de påföljder som utdömts i Polen och inte samtidigt genom en kumulativ påföljd.

43. Kärnan i de frågor som den hänskjutande domstolen har ställt är huruvida det tillvägagångssätt som valts i polsk rätt är förenligt med bestämmelserna i såväl rambeslut 2008/675 som i rambeslut 2008/909. I synnerhet uppkommer frågan hur bestämmelserna i rambeslut 2008/675 och rambeslut 2008/909 förhåller sig till varandra när verkställigheten av den påföljd som utdömts av en domstol i en annan medlemsstat överförs till en medlemsstat där förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten äger rum. Frågan är om den domstol som ska ha kännedom om förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten enligt unionsrätten är skyldig att beakta den dom som meddelats i en annan medlemsstat i syfte att fastställa en kumulativ påföljd, såsom den hade gjort om det hade rört sig om en inhemsk fällande dom.

44. Det ska erinras om att det, inom ramen för det förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som anhängiggjorts vid den hänskjutande domstolen, har fastställts att den dom som Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg) meddelade den 15 februari 2017, genom vilken AV dömdes till ett frihetsberövande straff, överfördes för verkställighet i Polen genom den hänskjutande domstolens beslut av den 12 januari 2018 och är under verkställighet där till och med den 29 november 2021. Den 31 juli 2018 inleddes ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som omfattade denna fällande dom på AV:s begäran. Det straff som den hänskjutande domstolen utdömde genom dom av den 24 februari 2010, som AV ska avtjäna från och med den 29 november 2021 till och med den 30 mars 2030, är också verkställbart. Den hänskjutande domstolen har dessutom angett att den redan år 2014 meddelade en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som bland annat omfattade ett frihetsberövande straff som utdömts av en annan tysk domstol och som verkställts i Polen. Denna dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten har under tiden vunnit laga kraft.

45. Som jag har angett ovan vad gäller det förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som föreskrivs i polsk rätt, har den hänskjutande domstolen förklarat att den dom genom vilken detta förfarande avslutas ligger i gränslandet mellan det domstolsavgörande som meddelas i sak och straffverkställighet och att den omfattar straff som utdömts i lagakraftvunna domar, för att få till stånd en ”korrekt” juridisk reaktion gentemot begångna

brott som skulle kunna vara föremål för prövning inom ramen för ett enda förfarande, och således främja att en ”rationell straffmätning” kan komma till stånd, utan att domen med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten påverkar de berörda individuella domarna. En dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten påverkar enligt den hänskjutande domstolen inte utredningen av skuldfrågan och kopplingen av gärningsmannaskapet till en konkret gärning, såsom det fastställts i det domstolsavgörande som meddelas i sak.

46. I detta avseende framgår av domen av den 10 augusti 2017, Zdziaszek [7] att förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten inte påverkar det fastställande av den berörda personens skuld som gjorts i tidigare nyssnämnda avgöranden, vilket innebär att skuldfrågan slutgiltigt har avgjorts. [8] Enligt EU-domstolen innebär en sådan dom att varaktigheten av den utdömda påföljden eller påföljderna ändras. [9] Det ska således göras en åtskillnad mellan ovanstående typ av förfarande som avser fastställandet av varaktigheten av fängelsestraff och åtgärder avseende formerna för verkställighet av dessa påföljder. [10]

47. EU-domstolen har även påpekat att ett sådant förfarande, som består i att omvandla en eller flera påföljder som den berörda personen tidigare ådömts till en ny, sammanlagd påföljd – nödvändigtvis leder till ett fördelaktigare resultat för den berörda personen. Alternativt kan de påföljder som utdömts, sedan flera fällande domar meddelats och samtliga av dessa innefattar en påföljd, läggas samman till en total påföljd av kortare varaktighet än vad som följer vid en ackumulering av de separata påföljder som utdömts genom de tidigare enskilda avgörandena. [11] Den dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som föreskrivs i polsk rätt går utöver en ”rent formell och aritmetisk åtgärd” och ger behörig domstol ett utrymme för skönsmässig bedömning att fastställa en kumulativ påföljd. [12]

48. Jag vill understryka att förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten omfattas av medlemsstaternas behörighet. Såsom framgår av EU-domstolens fasta praxis är medlemsstaterna emellertid skyldiga att iaktta unionsrätten vid utövandet av denna befogenhet. [13] De medlemsstater som beslutar att i sin nationella lagstiftning föreskriva ett sådant förfarande måste således iaktta unionsrätten, bland annat de instrument som antagits på området för straffrättsligt samarbete, såsom rambesluten 2008/675 och 2008/909. Själva målsättningen med att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ger upphov till tvivel om huruvida en medlemsstats lagstiftning som begränsar beaktandet av tidigare fällande domar, inom ramen för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, till att endast avse fällande domar som avkunnats av domstolarna i den medlemsstaten, kan anses vara förenlig med unionsrätten.

C. Huruvida rambeslut 2008/675 är tillämpligt

49. I rambeslut 2008/675 föreskrivs, såsom framgår av artikel 1.1 och artikel 3.1 i rambeslutet, en minimiskyldighet för medlemsstaterna att beakta fällande domar som har avkunnats i en annan medlemsstat för att ge dessa domar verkningar som motsvarar dem som följer av tidigare nationella fällande domar enligt nationell lagstiftning. Syftet är att möjliggöra en bedömning av den berörda personens kriminella förflutna i samband med ett nytt brottmålsförfarande som inletts mot honom.

7 C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

8 Dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 84).

9 Dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 85).

10 Ibidem.

11 Dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 86).

12 Dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 88).

13 Se bland annat, för ett liknande resonemang, dom av den 24 november 1998, Bickel och Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, punkt 17). Se även dom av den 2 april 2020, Ruska Federacija (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 48 och där angiven rättspraxis).

50. Rambeslut 2008/675 syftar visserligen inte till att rättsliga beslut som fattats i en medlemsstat ska verkställas i en annan medlemsstat, såsom anges i skäl 6 i rambeslutet.

51. Det står emellertid klart att tidigare fällande domar kan beaktas i verkställighetsskedet.

52. Detta framgår av domen av den 21 september 2017 i målet Beshkov. [14]

53. I det mål som avgjordes genom den domen slog EU-domstolen fast att rambeslut 2008/675 ska tolkas så, att det ska tillämpas på ett nationellt förfarande som syftar till att ett sammanlagt frihetsstraff ska verkställas med beaktande av den påföljd som den nationella domstolen dömt den tilltalade till, liksom med beaktande av den påföljd som utdömts i en dom som en domstol i en annan medlemsstat har avkunnat tidigare mot samma person för andra gärningar. [15]

54. Till stöd för denna slutsats har domstolen först påpekat att det föreskrivs i artikel 1.1 i rambeslut 2008/675 att det beslutet syftar till att fastställa villkoren för när tidigare fällande brottmålsdomar som avkunnats i en medlemsstat mot en person ska beaktas i ett nytt brottmålsförfarande som inletts i en annan medlemsstat mot samma person, men på andra grunder. [16]

55. I det syftet föreskrivs i artikel 3.1 i rambeslutet, jämförd med skäl 5 i samma beslut, att medlemsstaterna ska säkerställa att tidigare fällande domar som avkunnats i en annan medlemsstat, om vilka uppgifter har erhållits enligt tillämpliga instrument om ömsesidig rättslig hjälp eller om utbyte av information som hämtats från kriminalregister, beaktas i den utsträckning som tidigare inhemska fällande domar beaktas enligt nationell rätt och för det andra att de tillerkänns en verkan som är likvärdig med den som tillerkänns för sistnämnda domar i enlighet med den rättsordningen, oavsett om det är fråga om faktiska verkningar eller rättsliga verkningar av processrätt eller materiell rätt. [17]

56. Domstolen konstaterade därefter att det i artikel 3.2 i rambeslut 2008/675 anges att den skyldigheten ska tillämpas på skedet före brottmålsförfarandet, under detta och i samband med verkställigheten av domen och avser särskilt tillämpliga processregler, till exempel kvalifikationen av gärningen, av vilket slag påföljden är och hur sträng den är samt det sätt på vilket beslutet verkställts. I skälen 2 och 7 i rambeslutet anges att en nationell domare bör kunna beakta domar som avkunnats i andra medlemsstater för att fastställa hur påföljden ska avtjänas och verkan av dessa domar bör motsvara verkan av nationella avgöranden i varje skede av förfarandet. [18]

57. Domstolen drog slutligen slutsatsen att rambeslut 2008/675 inte ska tillämpas endast på förfaranden som har samband med fastställande och bestämmande av huruvida den tilltalade är skyldig, utan även på förfaranden för verkställighet av påföljder i vilka en påföljd ska beaktas som utdömts genom en dom som meddelats tidigare i en annan medlemsstat. Domstolen konstaterade i detta avseende att det förfarande för att i förevarande mål utdöma en sammanlagd påföljd som Trayan Beshkov inlett ingår i den andra av de ovannämnda kategorierna och därför omfattas av tillämpningsområdet för rambeslutet. [19]

14 C-171/16, EU:C:2017:710, nedan kallad domen Beshkov.

15 Se domen Beshkov (punkt 29).

16 Se domen Beshkov (punkt 25).

17 Se domen Beshkov (punkt 26).

18 Se domen Beshkov (punkt 27).

19 Se domen Beshkov (punkt 28).

58. Av det ovan anförda följer bland annat att rambeslutet i princip avser situationer där ett nytt brottmålsförfarande har inletts mot en person som tidigare dömts i en annan medlemsstat. Begreppet ”nytt brottmålsförfarande” omfattar skedet före brottmålsförfarandet, under detta och i samband med verkställigheten av domen.[20]

59. Vad gäller tillämpningen av rambeslut 2008/675, och i likhet med vad domstolen slog fast i domen Beshkov, ska det påpekas att fastställandet av en kumulativ påföljd inom ramen för ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet sker under det skede som avser verkställighet av fällande domar, vilket innebär att rambeslutet är tillämpligt vid genomförandet av ett sådant förfarande. Frågan huruvida en påföljd som utdömts genom en fällande dom som meddelats tidigare i en annan medlemsstat ska beaktas uppkommer inom ramen för detta nationella förfarande, vars syfte är att i syfte att verkställa straffet fastställa varaktigheten av ett sammanlagt frihetsberövande straff.

60. Även om rambeslut 2008/675, enligt skäl 6 i rambeslutet, ”inte … [syftar till] att rättsliga beslut som fattats i en medlemsstat ska verkställas i en annan medlemsstat”, finns det enligt min mening inget i rambeslutet som tyder på att den omständigheten att domstolarna i en medlemsstat beaktar fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater inte skulle vara tillämplig på en fällande dom vars verkställighet har överförts till den medlemsstaten, i enlighet med rambeslut 2008/909. Om unionslagstiftaren hade velat utesluta denna situation från tillämpningsområdet för rambeslut 2008/675, skulle den nämligen ha angett detta uttryckligen. I skäl 14 i rambeslutet, som jag återkommer till nedan, ges tvärtom uttryck för lagstiftarens avsikt att låta tillämpningsområdet för nämnda rambeslut omfatta en situation där verkställighet av en dom överförs till en annan medlemsstat än den dömande medlemsstaten.

61. Eftersom det enligt min mening är fastställt att rambeslut 2008/675 är tillämpligt på ett sådant förfarande som det som är aktuellt i det nationella målet, ska det nu prövas huruvida rambeslutet utgör hinder mot, eller tvärtom föreskriver, att en tidigare fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat, och vars verkställighet har överförts till Polen, ska beaktas i ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som inletts i Polen.

D. Huruvida förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är förenligt med rambeslut 2008/675

62. I skäl 2 i rambeslut 2008/675 anges att rambeslutet syftar till att genomföra den princip om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden på straffrättens område som slås fast i artikel 82.1 FEUF, vilken har ersatt artikel 31 EU på grundval av vilket rambeslutet antogs. Såsom anges i skäl 3 i rambeslutet är ”[s]yftet med detta rambeslut … att fastställa en minimiskyldighet för medlemsstaterna att beakta fällande domar som har avkunnats i en annan medlemsstat”.

63. När flera straffrättsliga förfaranden har inletts i flera medlemsstater mot samma person för olika gärningar, är en av de grundläggande principerna i rambeslut 2008/675, enligt skäl 8 i rambeslutet, att ”det så långt som möjligt [bör] undvikas att den berörda personen behandlas mindre gynnsamt än om den tidigare fällande domen hade varit en inhemsk fällande dom”.

64. För att göra detta är principen i rambeslutet att den fällande dom som meddelats i en annan medlemsstat ska beaktas i den medlemsstat där ett nytt brottmålsförfarande pågår, med iakttagande av likvärdighetsprincipen. Rambeslutet syftar emellertid inte till att harmonisera de verkningar som olika nationella lagstiftningar kopplat till tidigare fällande domar.

20 Se dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 30).

65. Vid antagandet av rambeslut 2008/675 utgick unionslagstiftaren från konstaterandet i skäl 4 att ”[n]ågra medlemsstater tillmäter rättsliga verkningar åt andra medlemsstaters brottmålsdomar, medan andra enbart beaktar inhemska domar”.

66. Det är därför följande anges i skäl 5 i rambeslutet: ”Principen att en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat även i de övriga medlemsstaterna får en verkan som är likvärdig med den som följer av en inhemsk dom i enlighet med nationell lagstiftning bör bekräftas, vare sig den enbart betraktas som en omständighet bland andra eller får rättsliga verkningar enligt inhemsk rätt, processrätt eller materiell rätt …” Den domstol som ska avgöra målet inom ramen för ett nytt brottmålsförfarande har således enligt rambeslut 2008/675 en skyldighet att ge den dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat en ”likvärdig verkan som en dom som avkunnats enligt nationell lagstiftning” även i samband med ”verkställigheten av domen”. [21]

67. I detta rambeslut uppställs således en princip om att fällande domar som avkunnats av domstolarna i den medlemsstat där ett nytt brottmålsförfarande äger rum – i förevarande fall ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten – ska likställas med fällande domar som avkunnats av domstolar i en annan medlemsstat. Denna princip om att domar ska likställas leder till att dessa fällande domar får samma rättsverkningar som de som följer av nationella fällande domar. Den domstol vid vilken åtal har väckts i ett nytt brottmålsförfarande är således i princip skyldig att beakta ett tidigare avgörande som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat på samma sätt som den tar hänsyn till ett avgörande som meddelats av en domstol i den medlemsstat som vederbörande tillhör, för att den ska få de rättsverkningar som följer av lag på den dömda personens kriminella förflutna.

68. Såsom generaladvokaten Bot påpekade i sitt förslag till avgörande i målet Beshkov, [22] har ”[d]etta krav … ett klart samband med förverkligandet av området med frihet, säkerhet och rättvisa och därigenom ömsesidigt erkännande, vilket inte bara kräver att den utländska domen ska beaktas, utan även att den ska respekteras.” [23] Enligt EU-domstolen bidrar rambeslut 2008/675 därmed till att ”stärka det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska området med rättvisa, eftersom det främjar en rättskultur i vilken tidigare fällande domar som meddelats i en annan medlemsstat i princip beaktas”. [24]

69. Vid första anblicken förefaller den polska lagstiftningen gå emot unionslagstiftarens vilja och strida mot principen om ömsesidigt erkännande. Det ska emellertid prövas huruvida det, i det sammanhang som är aktuellt i det nationella målet, är förenligt med bestämmelserna i rambeslut 2008/675 att inte beakta fällande domar som avkunnats av domstolar i andra medlemsstater.

70. Unionslagstiftaren har i artikel 3.3–3.5 i rambeslutet begränsat skyldigheten att vid ett nytt brottmålsförfarande beakta tidigare fällande domar som avkunnats i en annan medlemsstat i enlighet med likvärdighetsprincipen.

71. I artikel 3.3 i rambeslutet föreskrivs särskilt att ”[b]eaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 [inte] får … innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning”. Denna bestämmelse innehåller således ett förbehåll enligt vilket beaktandet av fällande domar som avkunnats i en annan medlemsstat inte ska påverka sådana avgöranden. Den ger uttryck för behovet av att upprätthålla rättskraften hos utländska avgöranden.

21 Se skäl 7 i rambeslut 2008/675.

22 C-171/16, EU:C:2017:386.

23 Förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punkt 54), och förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Lada (C-390/16, EU:C:2018:65, punkt 77).

24 Se dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 36).

72. När en nationell domstol i ett nytt brottmålsförfarande beaktar en tidigare utländsk dom kan den således inte ändra domen på något sätt. Enligt denna princip om icke-inblandning får den domstol vid vilken åtal nyligen har väckts inte riva upp den dom som meddelats av domstolen i en annan medlemsstat. Den domstol vid vilken ett nytt åtal väcks får bara tillmäta en tidigare utländsk dom den verkan som följer av en tidigare nationell dom enligt likvärdighetsprincipen. [25] Fällande domar som avgjorts tidigare i andra medlemsstater ska därför beaktas såsom de har avkunnats. [26]

73. Det var med tillämpning av denna princip om icke-inblandning som domstolen i domen Beshkov slog fast att ”[a]rtikel 3.3 i rambeslut 2008/675 ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken den nationella domstol som har att ta ställning till en begäran om att ett frihetsstraff ska verkställas som en sammanlagd påföljd, med beaktande bland annat av den påföljd som utdömts i en dom som en domstol i en annan medlemsstat har avkunnat tidigare, i det syftet ska ändra sättet att verkställa den sistnämnda påföljden”. [27]

74. Domstolen har i synnerhet slagit fast att ”den nationella domstolen enligt rambeslutet inte får göra en omprövning och ändra sättet att verkställa en fällande dom som avkunnats tidigare i en annan medlemsstat och som redan har verkställts, bland annat genom att återkalla villkorligheten av påföljden enligt den domen och ändra påföljden till ett frihetsstraff. Den får härvid inte heller förordna att den på så sätt ändrade påföljden ska verkställas på nytt”. [28]

75. Dessutom slog domstolen i dom av den 5 juli 2018, Lada, [29] fast att ”[ä]ven om rambeslut 2008/675 utgör hinder för en prövning … vilken kan leda till en omkvalificering av brottet och en ändring av det straff som fastställts i en annan medlemsstat, bör det noteras att rambeslutet inte hindrar att den medlemsstat där det nya brottmålsförfarandet äger rum närmare anger sättet för beaktande av tidigare fällande domar som har avkunnats i en annan medlemsstat, såtillvida ett sådant närmare angivande endast syftar till att fastställa huruvida det är möjligt att ge dessa domar samma rättsverkningar som är knutna till tidigare nationella fällande domar med tillämpning av nationell rätt”. [30] Enligt domstolen ”förutsätter dessutom ett meddelande av ett beslut för att tillerkänna en likvärdig rättslig verkan avseende en tidigare fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat, såsom en sådan dom som avses i skäl 13 i rambeslut 2008/675, en prövning från fall till fall i en konkret situation. Denna möjlighet kan inte rättfärdiga ett särskilt förfarande för erkännande av brottmålsdomar som avkunnats i en annan medlemsstat och som dels är nödvändigt för beaktandet av dessa fällande domar vid nya brottmålsförfaranden, dels kan leda till en omkvalificering av den begångna överträdelsen och den påföljd som förordnats”. [31]

76. Efter detta klarläggande anser jag, i motsats till vad den polska och den tjeckiska regeringen har hävdat, att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 inte utgör hinder för varje genomförande av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet. För att så ska vara fallet krävs det nämligen även att det visas att beaktandet i ett sådant sammanhang av tidigare fällande domar som avkunnats i en annan medlemsstat innebär att förfarandet ”inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning”. Det ska för övrigt påpekas att domstolen i sin dom i målet Beshkov inte slog fast att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 som sådan utgjorde hinder för det aktuella nationella förfarandet, utan endast i den mån dess genomförande, under de särskilda omständigheterna i det mål som avgjordes genom den domen, skulle få till följd att den utländska domens integritet skulle undergrävas genom att återkalla påföljdens villkorlighet.

25 Se förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punkterna 55 och 56).

26 Se domen Beshkov (punkterna 37 och 44) och dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 39).

27 Se domen Beshkov (punkt 47).

28 Se domen Beshkov (punkt 46).

29 C-390/16, EU:C:2018:532.

30 Se dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 40).

31 Se dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 45).

77. Det ska preciseras att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 ska läsas tillsammans med skäl 14 i samma rambeslut, där det anges att ”[i]nkräktande på en dom eller dess verkställighet omfattar bland annat situationer där den påföljd som utdömts i en tidigare fällande dom enligt den andra medlemsstatens nationella lagstiftning ska uppgå eller ingå i en annan påföljd som då faktiskt ska verkställas i den mån som den första domen inte redan har verkställts eller dess verkställighet inte har överförts till den andra medlemsstaten”.

78. Jag anser, i likhet med vad kommissionen har angett i sitt skriftliga svar på domstolens frågor, att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 jämförd med skäl 14 i samma beslut inte kategoriskt utesluter att tidigare fällande domar som avkunnats i utlandet beaktas i nationella förfaranden om utdömande av kumulativa påföljder, utan kräver en individuell prövning av huruvida utdömandet av en kumulativ påföljd utgör en inblandning i den tidigare fällande domen eller dess verkställighet i det aktuella fallet.

79. Såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga svar på domstolens frågor, är skäl 14 i rambeslut 2008/675 relevant i två avseenden. För det första bekräftar det att de fall där en kumulativ påföljd utdöms inte som sådana är undantagna från tillämpningsområdet för rambeslutet. För det andra kan man av detta skäl dra slutsatsen att utdömandet av en kumulativ påföljd kan inkräkta på den tidigare fällande domen eller dess verkställighet i två situationer, nämligen dels när den första fällande domen ännu inte har verkställts, dels när verkställigheten av den första domen inte har överförts till den andra medlemsstaten. När ett straff återstår att avtjänas i en annan medlemsstat, påverkar nämligen ett beslut om att förena påföljder verkställigheten av en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i denna andra medlemsstat.

80. Däremot påverkas i princip inte den tidigare fällande domen eller dess verkställighet när denna dom redan har verkställts. I en sådan situation påverkas nämligen inte rätten för den medlemsstat där den fällande domen avkunnats att verkställa den påföljd som utdömts av dess egna domstolar, på de villkor som fastställs i dess nationella lagstiftning, även om en annan medlemsstat vid ett nytt brottmålsförfarande ska beakta denna dom vid utövandet av sin egen rättskipning.

81. Utan villkoret att den fällande domen som avkunnats i en medlemsstat ska ha verkställts i sin helhet, skulle den förening som förordnats i en annan medlemsstat kunna vara tvingande för myndigheterna och domstolarna i den stat där domen har meddelats i fråga om verkställighet av de påföljder som utdömts i den staten och således utgöra ett åsidosättande av denna stats rätt att inom dess territorium säkerställa verkställighet av de påföljder som utdömts av dess nationella domstolar. Föreningen skulle således kunna påverka verkställigheten av sådana påföljder, vilket strider mot artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, jämförd med skäl 14 i samma beslut.

82. Även i den situationen där en fällande dom som avkunnats tidigare i en annan medlemsstat och redan har verkställts får domstolen i en annan medlemsstat, när en sådan fällande dom beaktas, ”inte … göra en omprövning och ändra sättet att verkställa” domen.[32] Antaganden om att den tidigare fällande domen eller dess verkställighet inte påverkas kan således vederläggas om beaktandet av den fällande domen i ett konkret fall leder till att det som beslutats i den första medlemsstaten ifrågasätts.

83. Av samma skäl som dem som gäller för det fall att en tidigare fällande dom som redan har verkställts beaktas, påverkas i princip inte den tidigare fällande domen eller dess verkställighet i en situation där verkställigheten av denna dom har överförts från den stat där den fällande domen avkunnats till en annan medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i rambeslut 2008/909. I en sådan situation är det nämligen den första medlemsstaten som har beslutat att överföra verkställigheten av påföljden till den andra medlemsstaten, eftersom den i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 4.2 i rambeslutet är övertygad om att verkställigheten av påföljden i den andra medlemsstaten ”främjar

32 Se domen Beshkov (punkt 46). Den nationella domstolen i den andra medlemsstaten kan således inte återkalla villkorligheten av den påföljd som utdömts genom en dom som meddelats tidigare i en annan medlemsstat och som redan har verkställts, genom att omvandla påföljden till ett frihetsstraff.

syftet att underlätta en social återanpassning av den dömda personen”. I den mån den medlemsstat i vilken avkunnandet ägt rum har samtyckt till att verkställigheten av straffet överförs, åsidosätts inte denna stats rätt att inom sitt territorium verkställa den fällande dom som meddelats av dess nationella domstolar på de villkor som föreskrivs i dess nationella lagstiftning.

84. Jag drar av artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, jämförd med skäl 14 i samma beslut, slutsatsen att när en tidigare fällande dom redan har verkställts eller dess verkställighet har överförts till den medlemsstat, till vilken den domstol som avser att meddela en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten tillhör, kan fastställandet av denna kumulativa påföljd inte i sig påverka en sådan tidigare fällande dom eller dess verkställighet. Det går således inte att av artikel 3.3 i rambeslutet sluta sig till att det i princip är förbjudet för den nationella domstol vid vilken ett nytt brottmålsförfarande har inletts att meddela en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten med beaktande av en tidigare fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat.

85. När detta antagande väl har godtagits krävs det för meddelandet av ett avgörande som gör det möjligt att tillmäta en tidigare fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat en verkan som är likvärdig med den som följer av en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i den medlemsstat där avgörandet ska antas, såsom det som avses i skäl 13 i rambeslut 2008/675, en prövning från fall till fall mot bakgrund av en konkret situation. [33]

86. Eftersom den domstol vid vilken nytt åtal har väckts, i enlighet med nationell rätt och likvärdighetsprincipen i artikel 3.1 i rambeslutet, ska fastställa vilken kumulativ påföljd som ska fastställas på grundval av fällande domar som avkunnats i flera medlemsstater, ska den pröva huruvida utdömandet av en sådan kumulativ påföljd kan inkräkta på en tidigare fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat. Denna prövning ska göras från fall till fall för att iaktta principen om icke-inblandning i artikel 3.3 i rambeslutet.

87. I en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet anser jag inte att förfarandet för utdömande av en kumulativ påföljd påverkar verkställigheten av den ursprungliga påföljd som utdömts i Tyskland.

88. Det ska i detta avseende erinras om att, såsom framgår av beslutet om hänskjutande, Landgericht Lüneburgs (Regiondomstol i Lüneburg) dom av den 15 februari 2017 har överförts för verkställighet i Polen genom ett beslut av Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstol i Gdańsk) av den 12 januari 2018. I detta beslut fastställdes den rättsliga kvalificeringen av gärningarna i enlighet med polsk rätt och det angavs att den sammanlagda frihetsberövande påföljden på fem år och tre månader var verkställbar. Det rör sig om en påföljd som till sin varaktighet är identisk med den påföljd som utdömts genom domen från Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg).

89. Det är således den frihetsberövande påföljd, såsom den utdömts i domen från Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg), som kommer att verkställas i Polen. Såsom den hänskjutande domstolen har förklarat består begäran om att en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten ska meddelas i att denna dom, som omfattar en frihetsberövande påföljd på fem år och tre månader, ska meddelas enligt den straffrättsliga absorptionsprincipen. En sådan absorption påverkar inte den dom som meddelats av Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg), eftersom den utdömda påföljden i sin helhet ska verkställas i Polen. Den omständigheten att denna påföljd ska verkställas samtidigt med en annan påföljd som utdömts av en polsk domstol påverkar inte i sig innehållet i och verkan av den dom som meddelats av Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg).

33 Se dom av den 5 juli 2018, Lada (C-390/16, EU:C:2018:532, punkt 45).

90. Avkunnandet av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som omfattar den påföljd som Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstol i Gdańsk) utdömde den 24 februari 2010 och den påföljd som utdömdes av Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Gdańsk) strider således enligt min mening inte mot de regler som föreskrivs i rambeslut 2008/675, i den mån den upptar sistnämnda påföljd utan att påverka den.

91. För att vara förenligt med artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 krävs det emellertid att förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten inte leder till att den tidigare fällande domen försvinner så att dess existens och integritet bevaras. Föreningen av påföljder ska nämligen inte leda till att existensen, självständigheten och de rättsliga följderna av de påföljder som förenas undanröjs, utan till att det beslutas att de ska verkställas samtidigt som det strängaste straffet. Härav följer att om den absorberande påföljden försvinner, måste den absorberade påföljden fortfarande kunna verkställas, såsom den har utdömts.

92. Sammanfattningsvis ska förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten för att vara förenlig med artikel 3.3 i rambeslutet iaktta den utländska domens integritet och bevara suveräniteten hos den domstol som meddelat domen utan att rättskraften hos ett sådant utländskt avgörande åsidosätts.[34] I detta avseende inverkar en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten på den dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat om den leder till att en kumulativ påföljd utdöms som understiger den ursprungliga påföljd som följer av en sådan dom, vilket skulle strida mot det som föreskrivs i denna bestämmelse.[35]

93. Den tjeckiska regeringen har gjort gällande att avkunnandet av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som omfattar en tidigare fällande dom som meddelats i en annan medlemsstat med nödvändighet utgör en handling som påverkar en sådan fällande dom. Enligt denna medlemsstat innebär nämligen en sådan dom till sin natur att det ursprungliga avgörandet återkallas, att verkningarna av en tidigare fällande dom upphävs och att de absorberas av den nya kumulativa påföljd som utdömts.

94. På samma sätt har den polska regeringen påpekat att kärnan i en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är att avkunnandet av en sådan dom får till följd att de domar som kumuleras inom ramen för denna dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten upphävs. Enligt denna medlemsstat innebär detta att de fällande domar som på detta sätt kumuleras inom ramen för en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten upphör att existera i rättsordningen, vilket uttryckligen är förbjudet enligt artikel 3.3 i rambeslut 2008/675.

95. Mot bakgrund av dessa påståenden ankommer det på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten får till följd att den tidigare fällande domen återkallas i den mening som avses i artikel 3.3 i rambeslut 2008/675.

96. Av det ovan anförda drar jag slutsatsen att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, jämförd med skäl 14 i samma beslut, ska tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid ett nytt brottmålsförfarande som består av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, beaktar en tidigare fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat och vars verkställighet har överförts till den medlemsstat där detta förfarande äger rum, i enlighet med bestämmelserna i rambeslut 2008/909. Det ankommer emellertid på den domstol vid vilken ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten genomförs att, efter en prövning från fall till fall, mot bakgrund av den konkreta situationen,

34 Se förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punkt 70).

35 Eftersom vissa brott bestraffas mer eller mindre strängt i medlemsstaterna, får ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten inte leda till att straffpolitiken i den medlemsstat där detta förfarande genomförs ersätts med den straffrättsliga politiken i den medlemsstat där den tidigare fällande domen meddelats.

kontrollera att ett sådant förfarande varken inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet i den medlemsstat där förfarandet äger rum, eller återkallar dem eller tar upp dem till omprövning. I synnerhet får genomförandet av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten varken leda till att en kumulativ påföljd som understiger den ursprungliga påföljd som följer av en fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat utdöms eller till att verkningarna av denna dom upphävs.

97. För att genomförandet av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten ska vara förenligt med unionsrätten krävs det emellertid, i ett sådant sammanhang som det som är aktuellt i förevarande mål, det vill säga där verkställigheten av en påföljd överförs till en annan medlemsstat än den i vilken domen meddelades, att det kontrolleras att detta förfarande inte strider mot bestämmelserna i rambeslut 2008/909. Det ska särskilt säkerställas att de villkor och begränsningar för anpassningen av en sådan dom som anges i rambeslutet iakttas.

E. Huruvida förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är förenligt med rambeslut 2008/909

98. I denna del kommer jag att pröva huruvida rambeslut 2008/909 inte innehåller några begränsningar för genomförandet av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet.

99. Eftersom situationen i det nationella målet rör en överföring av verkställighet till en medlemsstat av en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat, som skett i enlighet med detta rambeslut, ska det prövas huruvida förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är förenligt med bestämmelserna i nämnda rambeslut. Detta är för övrigt föremålet för den andra tolkningsfrågan.

100. Jag ser inget i rambeslut 2008/909 som tyder på att ett genomförande i den verkställande staten av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet skulle vara uteslutet för verkställighet av en påföljd som utdömts i den stat där domen avkunnats. Tvärtom måste överföringen till den verkställande medlemsstaten av en påföljd som utdömts i en annan medlemsstat åtföljas av ett fullständigt genomförande av skyldigheten att beakta denna påföljd inom ramen för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i den verkställande staten, så snart reglerna i rambeslutet har iakttagits och i den mån detta föreskrivs i den verkställande statens lagstiftning för inhemska fällande domar.

101. Till skillnad från rambeslut 2008/675, vilket, såsom anges i skäl 6 i rambeslutet, inte syftar till att rättsliga beslut som fattats i en medlemsstat ska verkställas i en annan medlemsstat, föreskrivs i rambeslut 2008/909 att behörigheten för verkställighet av en påföljd som har meddelats i en annan medlemsstat ska överföras till en annan medlemsstat.

102. Såsom framgår av skäl 2 i rambeslutet syftar rambeslutet till att genomföra principen om ömsesidigt erkännande av straffrättsliga avgöranden. Principen innebär att när ett beslut har fattats av en rättslig myndighet i enlighet med lagstiftningen i den stat som myndigheten hör till får beslutet full och direkt verkan inom hela unionen, vilket medför att de behöriga myndigheterna i alla andra medlemsstater ska medverka till verkställigheten av beslutet som om beslutet hade fattats av en rättslig myndighet i den egna staten.

103. Det framgår av artikel 3.1 i nämnda rambeslut att detta fastställer regler enligt vilka medlemsstaterna, för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, ska erkänna en dom och verkställa en påföljd som utdömts av domstolen i en annan medlemsstat.

104. I detta syfte ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten, såsom anges i artikel 8.1 i rambeslut 2008/909, erkänna en dom som har översänts till den av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och ska omedelbart vidta alla nödvändiga åtgärder för verkställighet av påföljden, vars längd och art ska motsvara den som utdömts genom den utfärdande statens dom.[36] Principen om ömsesidigt erkännande utgör således hinder för den verkställande rättsliga myndigheten att anpassa den påföljd som utdömts av den utfärdande rättsliga myndigheten, även om genomförandet av lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten skulle ha lett till en påföljd med en annan längd eller av en annan art. Som kommissionen påpekade i sin rapport om genomförandet av rambeslut 2008/909 ska, ”[e]ftersom rambesluten baseras på ett ömsesidigt förtroende för övriga medlemsstaters rättsväsende[,] den dom som meddelats i den utfärdande medlemsstaten respekteras och i princip inte bli föremål för någon ändring eller anpassning”.[37]

105. Denna regel är emellertid inte absolut. I artikel 8.2–8.4 i rambeslut 2008/909 föreskrivs nämligen stränga villkor för anpassning av den behöriga myndigheten i den verkställande staten av den påföljd som utdömts i den utfärdande staten. Dessa villkor utgör de enda undantagen från den principiella skyldighet som åvilar denna myndighet enligt artikel 8.1 i rambeslutet.[38]

106. Enligt artikel 8.2 i rambeslut 2008/909 får den behöriga myndigheten i den verkställande staten under vissa förutsättningar anpassa den påföljd som utdömts i den utfärdande staten om påföljdens längd är oförenlig med lagstiftningen i den verkställande staten. Denna myndighet kan nämligen endast besluta att anpassa en sådan påföljd om den överstiger det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott som det som den berörda personen har dömts för enligt den nationella lagstiftningen. Den anpassade påföljden får inte understiga det strängaste straff som föreskrivs för liknande brott enligt den verkställande statens nationella lagstiftning. För det fall arten av den påföljd som utdömts i den utfärdande staten är oförenlig med lagstiftningen i den verkställande staten, ger artikel 8.3 i rambeslutet även den behöriga myndigheten i denna stat möjlighet att anpassa påföljden till det straff eller den åtgärd som föreskrivs i dess egen lagstiftning för liknande brott, under förutsättning att den anpassade påföljden i möjligaste mån motsvarar den påföljd som utdömts i den utfärdande staten. Denna får inte omvandlas till bötesstraff. I artikel 8.4 i rambeslutet preciseras i vart fall att den anpassade påföljden inte får vara strängare än den påföljd som utdömts i den utfärdande staten med avseende på dess art eller varaktighet. Enligt artikel 12.1 och artikel 21 e i rambeslut 2008/909 ska slutligen varje beslut om att anpassa påföljden som fattats i enlighet med artikel 8.2 och 8.3 i rambeslutet skriftligen meddelas den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

107. Som jag har angett ovan är det det frihetsberövande straff på fem år och tre månader som har utdömts av Landgericht Lüneburg (Regiondomstol i Lüneburg) som kommer att verkställas i Polen. Det framgår inte av handlingarna i målet att den påföljd som utdömts i den domen måste anpassas i enlighet med artikel 8.2 eller 8.3 i rambeslut 2008/909 för att kunna verkställas i Polen.

108. Enligt min mening kan meddelandet av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten inte likställas med en ”anpassning” av den behöriga myndigheten i den verkställande staten av den påföljd som utdömts i den utfärdande staten, i den mening som avses i artikel 8.2–8.4 i rambeslut 2008/909. En ”anpassning”, i den mening som avses i denna bestämmelse, har nämligen ett bestämt syfte, som är att möjliggöra verkställighet av påföljden i den verkställande staten genom att göra den förenlig med den verkställande statens nationella rätt. Förfarandet för meddelande av en

36 Se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 36), och dom av den 11 januari 2017, Grundza (C-289/15, EU:C:2017:4, punkt 42).

37 Rapport från Europeiska kommissionen till Europaparlamentet och rådet av den 5 februari 2014 om medlemsstaternas genomförande av rambesluten 2008/909/RIF, 2008/947/RIF och 2009/829/RIF om ömsesidigt erkännande av domar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder, om övervakningsbeslut och alternativa påföljder samt om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande (COM(2014) 57 final, s. 8).

38 Såsom kommissionen har angett i den rapport som det hänvisas till i föregående fotnot är ”[d]et … viktigt att hitta rätt balans mellan respekten för den ursprungligen utdömda påföljden och medlemsstaternas rättsliga traditioner, så att man undviker konflikter som skulle kunna inverka negativt på rambeslutens funktion” (s. 8).

dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten har däremot, i ett sådant sammanhang som det som är aktuellt i det nationella målet, ett helt annat syfte, nämligen att fastställa huruvida dessa fällande domar, för verkställighet av flera fällande domar som är resultatet av olika förfaranden, ska verkställas kumulativt eller samtidigt, genom att garantera att proportionalitetsprincipen och principen om att straff ska vara individanpassade iakttas vid verkställigheten av påföljden.

109. Det kan således inte med framgång göras gällande att eftersom artikel 8 i rambeslut 2008/909 inte innehåller något undantag avseende genomförandet av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, följer härav att genomförandet av ett sådant förfarande strider mot denna bestämmelse.

110. Mot bakgrund härav krävs för genomförandet av förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i en situation där verkställigheten av en påföljd överförs till en annan medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i detta rambeslut att ”[den behöriga myndighetens i den verkställande staten] principiella skyldighet att erkänna den dom som har översänts till den och att verkställa påföljden, som avseende dess längd och art ska motsvara den som anges i den utfärdande statens dom” iakttas.[39] Det är således endast inom de strikta gränser som föreskrivs i artikel 8.2–8.4 i rambeslutet som längden eller arten av den ursprungliga påföljd som är föremål för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i förekommande fall kan anpassas. Det ska i detta hänseende påpekas att även om detta inte är föremål för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är det möjligt att, innan en sådan dom meddelas, längden eller arten av den påföljd som ursprungligen utdömts i en annan medlemsstat måste anpassas i enlighet med artikel 8.2–8.4 i samma rambeslut för att faktiskt kunna verkställas i den verkställande staten. I en sådan situation är det den påföljd som har varit föremål för en sådan anpassning som därefter, efter ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, ska verkställas samtidigt med ett annat förfarande inom ramen för en kumulativ påföljd.

111. Artikel 17 i rambeslut 2008/909 tycks enligt min mening inte påverka frågan huruvida ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är förenligt med rambeslutet. I denna artikel, i vilken det i punkt 1 anges att verkställigheten av en påföljd regleras enligt lagen i den verkställande staten, fastställs de principer som är tillämpliga på verkställigheten av påföljden när den dömda personen har överförts till behörig myndighet i den verkställande staten.[40] Det rör sig om åtgärder som ska säkerställa den materiella verkställigheten av straffet, och säkerställa den dömda personens sociala återanpassning.[41] Såsom jag angett tidigare och såsom framgår av dom av den 10 augusti 2017 i målet Zdziaszek,[42] ska dessa åtgärder som avser formerna för verkställighet av påföljder, särskiljas från dem som ändrar varaktigheten av den eller de påföljder som utdömts, eller som avser fastställandet av påföljdernas stränghet. Eftersom förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten tillhör den sistnämnda kategorin, berörs den inte av artikel 17 i rambeslut 2008/909, som avser genomförandet av verkställigheten av påföljder. Den omständigheten att förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten genomförs under det skede som avser verkställighet av påföljder ändrar inte själva syftet med detta förfarande, som är att varaktigheten av de fängelsestraff som tidigare utdömts fastställs på nytt.[43]

39 Se dom av den 8 november 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 36).

40 Se dom av den 8 november 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punkt 39).

41 I punkt 72 i sitt förslag till avgörande i målet Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:319), har generaladvokaten Bot angett att de behöriga rättsliga myndigheterna, inom denna ram, ska fastställa villkoren för straffets förlopp och anpassning av straffet, genom att till exempel besluta om placering utanför anstalt, permissioner, frigång, uppdelning och uppskov med verkställighet av straff, åtgärder för förtida eller villkorlig frigivning av internen eller elektronisk övervakning. Han har vidare angett att rätten avseende straffverkställighet även omfattar åtgärder som kan komma att vidtas efter frigivningen av den dömda personen, såsom rättslig övervakning av personen eller att personen deltar i rehabiliteringsprogram eller åtgärder för att ersätta brottsoffer.

42 C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

43 Dom av den 10 augusti 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, punkt 90).

112. Jag anser inte heller att artikel 19 i rambeslut 2008/909 har någon inverkan på förenligheten av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten med detta rambeslut. Det framgår nämligen av artikel 19.1 i rambeslutet att ”[a]mnesti eller nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten”. Amnesti och nåd avslutar verkställigheten av en påföljd,[44] vilket varken utgör föremålet för eller syftet med förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Vad gäller artikel 19.2 i rambeslut 2008/909, enligt vilken ”[e]ndast den utfärdande staten får fatta beslut om ansökan om omprövning av den dom varigenom den påföljd som ska verkställas enligt detta rambeslut utdömdes”, följer det av detta att den verkställande staten varken får besluta om ändring av en sådan dom eller vidta åtgärder som skulle kunna hindra en omprövning av domen i den utfärdande staten. Inte heller i detta fall har förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten vare sig till syfte eller till verkan att ompröva det beslut som lett till den fällande domen som beaktas inom ramen för ett sådant förfarande. Det går således enligt min mening inte att dra någon analog slutsats av artikel 19 i rambeslutet om huruvida förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten är förenligt med rambeslutet.

113. Av det ovan anförda drar jag slutsatsen att artiklarna 8, 17.1 och 19 i rambeslut 2008/909 enligt min mening ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en medlemsstat genomför ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, under förutsättning att detta förfarande iakttar den principiella skyldighet som åvilar den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten att erkänna den dom som har översänts och verkställa den påföljd, vars längd och art motsvarar dem som anges i den dom som meddelats i den utfärdande medlemsstaten. Det är endast inom de strikta gränser som föreskrivs i artikel 8.2–8.4 i rambeslutet som längden eller arten av den ursprungliga påföljd som är föremål för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i förekommande fall skulle kunna anpassas innan en sådan dom meddelas.

114. Mot bakgrund av dessa förtydliganden rörande rambesluten 2008/675 och 2008/909 drar jag slutsatsen att dessa rambeslut, med förbehåll för de villkor och begränsningar som angetts ovan, i princip inte utgör hinder för genomförandet i en medlemsstat av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i ett fall av överföring av verkställigheten till den medlemsstaten av en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat.

115. En motsatt lösning skulle, såsom den hänskjutande domstolen och den ungerska regeringen har påpekat, leda till en omotiverad skillnad i behandling mellan personer som dömts till flera påföljder i en och samma medlemsstat och personer som dömts till flera påföljder i flera medlemsstater, när påföljderna i båda fallen verkställs i samma medlemsstat.

116. Personer som dömts till frihetsberövande påföljder i Polen skulle nämligen kunna omfattas av förfarandet för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, medan personer som dömts till sådana påföljder inte bara i Polen utan även i andra medlemsstater skulle omfattas av regeln om ren kumulering av påföljder.

117. Att utesluta tillämpningen av proportionalitetsprincipen och principen om att straff ska vara individanpassade enbart på grundval av den plats där en dom har meddelats skulle enligt min mening strida mot skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.

44 Se, i detta avseende, artikel 21 f i rambeslut 2008/909 där följande anges: ”ett beslut att inte verkställa påföljden av de skäl som anges i artikel 19.1 [i detta rambeslut]”.

118. När det i polsk rätt föreskrivs ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten, är däremot genomförandet av ett sådant förfarande i syfte att i en kumulativ påföljd inkludera en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat helt i linje med de mål som eftersträvas genom rambesluten 2008/675 och 2008/909. Det förhållandet att den domstol vid vilken åtal nyligen har väckts utövar sitt utrymme för skönsmässig bedömning inom ramen för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten medför nämligen att straffet individanpassas på ett bättre sätt vid verkställigheten av straffet, vilket förenar såväl beaktandet av den dömda personens kriminella förflutna som straffets syfte att socialt återanpassa den dömde. Det skulle vara oförenligt med dessa mål och med principen om ömsesidigt erkännande att dömda personer som, för att främja deras sociala återanpassning, avtjänar sitt straff i sin ursprungsstat inte kan omfattas av ett förfarande som möjliggör samtidig verkställighet av flera påföljder enbart av det skälet att de har utdömts av brottmålsdomstolar i flera medlemsstater.

119. När skyddsreglerna för genomförandet av dessa två rambeslut iakttas, det vill säga den utländska domens integritet respekteras, och den domstol som avkunnat domen bevarar sin suveränitet,[45] ska en lösning som innebär att straffets moderna funktion ges full verkan ges företräde, med beaktande, vid verkställigheten av detta, av den dömda personens kriminella förflutna, för att säkerställa ett effektivt beivrande med iakttagande av proportionalitetsprincipen och principen om att straff ska vara individanpassade.

120. Som jag redan har påpekat tycks det framgå av de uppgifter som domstolen förfogar över att polsk rätt utgör hinder för att en fällande dom som meddelats i en annan medlemsstat beaktas inom ramen för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Om den hänskjutande domstolen bekräftar detta konstaterande, ankommer det på den att neutralisera detta hinder genom att följa de anvisningar som EU-domstolen gett i sin dom av den 24 juni 2019, Popławski,[46] det vill säga genom att göra allt som ligger inom dess behörighet att tolka den nationella lagstiftningen i enlighet med vad som krävs enligt bestämmelserna i rambesluten 2008/675 och 2008/909.

V. Förslag till avgörande

121. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen besvarar de tolkningsfrågor som ställts av Sąd Okręgowy w Gdańsku (Regiondomstolen i Gdańsk, Polen) på följande sätt:

1) Artikel 3.3 i rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat, jämförd med skäl 14 i samma beslut, ska tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att en domstol i en medlemsstat, vid ett nytt brottmålsförfarande som består av ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, beaktar en tidigare fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat och vars verkställighet har överförts till den medlemsstat där detta förfarande äger rum, i enlighet med bestämmelserna i rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009. Det ankommer emellertid på den domstol vid vilken ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten genomförs att, efter en prövning från fall till fall, mot bakgrund av den konkreta situationen, kontrollera att ett sådant förfarande varken inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet i den medlemsstat där förfarandet äger rum, eller återkallar dem eller tar upp dem till omprövning. I

45 Se förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punkt 70).
46 C-573/17, EU:C:2019:530.

synnerhet får genomförandet av ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten varken leda till att en kumulativ påföljd som understiger den ursprungliga påföljd som följer av en fällande dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat utdöms eller till att verkningarna av denna dom upphävs.

2) Artiklarna 8, 17.1 och 19 i rambeslut 2008/909, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en medlemsstat genomför ett sådant förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten som det som är aktuellt i det nationella målet, under förutsättning att detta förfarande iakttar den principiella skyldighet som åvilar den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten att erkänna den dom som har översänts och verkställa den påföljd, vars längd och art motsvarar dem som anges i den dom som meddelats i den utfärdande medlemsstaten. Det är endast inom de strikta gränser som föreskrivs i artikel 8.2–8.4 i rambeslutet som längden eller arten av den ursprungliga påföljd som är föremål för ett förfarande för meddelande av en dom med gemensam påföljd för den samlade brottsligheten i förekommande fall kan anpassas innan en sådan dom meddelas.